

Espoo ja espoolaiskirjailijat

Tietoisku 3/2013

Kuva: Sirkka Kiviranta-Manninen

**Sirkka Kiviranta-
Manninen**

Espoo on ollut 1600-luvulta saakka maa-alueeltaan nykyisen kokoinen kunta, mutta vasta 1950-luvulla väkiluku alkoi nopeasti kasvaa ja maalaiskunta Espoon kaupungistuminen lähti vauhtiin. Espooseen muuttaneet tarvitsivat asuntoja, päiväkotia ja kouluja. Teitä tehtiin lisää. Rakennetun alan kasvu vähensi vastavasti rakentamatonta vihreää aluetta. Monille vanhoille espoolaisille ympäristön isot muutokset aiheuttivat mielipahaa. Toisaalta tulokkaat muuttivat tyytyväisinä ympäristöön, jonka varhemmista vaiheista heillä ei ollut omakohtaisia kokemuksia. Sama maisema saattaa herättää hyvin erilaisia tuntemuksia. Monet Espooseen muuttavat haluavat asua lähellä luontoa, vaikkakin kaupunkimaisessa ympäristössä. Asutuksen kasvaessa tätä toivetta on yhä vaikeampi toteuttaa.

Espoon nopeaan kasvuun liittyvää murrosta kuvataan monissa kirjoissa, joiden tarinat on sijoitettu Espooseen. Tosin vain harvat espoolaiskirjailijat ovat kirjoittaneet Espoosta. Tämän arvellaan johtuvan siitä, että muiden espoolaisten tapaan myös moni espoolaiskirjailija on muualta Espooseen muuttanut ja hänen juurensa ovat toisaalla. Espoo on todettu hyväksi kirjoittamispaikaksi, muttei kirjoittamisen kohteeksi. Eniten Espooseen sijoitettuja tarinoita on Leena Lehtolaisen Maria Kallio -dekkarisarjassa, jossa kuvataan 1990-luvun Espoota. Espoosta on kertonut myös mm. Artur Nylund, joka kuvaa maalaiskunta-aikaa, Ilkka Kylävaara, joka kertoo varhaisesta Tapiolasta, ja Kim Weckström, joka kuvailee Haukilahden kasvua kaupunginosaksi.

**Espoon kaupunki
Kaupunkitieto
10.4.2013**

Espoo ja espoolaiskirjailijat

Espoolaiskirjailijoiden Espoota koskevissa teoksissa kerrotaan Espoon kasvutarinaa maalaiskunnasta suomalaisittain suureksi kaupungiksi. Vanhempaa aikaa kuvaavissa teksteissä kerrotaan maaseutumaisesta Espoosta, mutta myös vähitellen yhä kaupunkimaisemmaksi sekä maisemaltaan että elinkeinoelämältään kasvavasta kunnasta. Myöhempään aikaan sijoittuvissa kuvauksissa Espoo on jo kaupunkimainen. Vaikka kirjojen kertomukset ovat ainakin osittain keksittyjä, löytyy niiden taustalla olevista paikoista espoolaista ajankuvaa, kulttuurin kehittymistä ja kaupunginosien kasvua.

Vuonna 1969 perustettiin Espoon kirjailijat – Esbo Författare ry, jonka jäseneksi hyväksyttiin henkilö, joka on kirjoittanut vähintään kaksi omaa kokonaisteosta ja on asunut tai asuu Espoossa. Tällaisia espoolaiskirjailijoita on kymmeniä, eivätkä kaikki espoolaiskirjailijat kuulu mainittuun yhdistykseen. Espoolaiskirjailijat ovat kirjoittaneet lasten- ja nuorten kirjoja, tietokirjoja, matkaoppaita, sotakirjoja, elämänohjekirjoja, näytelmiä, runoja, kuunnelmia, romaaneja ja dekkareita, mutta vain harvat heistä ovat sijoittaneet kuvailmiaan tapahtumia tai henkilöitä Espooseen. Espoota pidetään kyllä hyvänä ja rauhallisena kirjoituspaikkana, muttei aiheiden antajana, vaikka Espoolla onkin pitkä historia Kuninkaanteineen, kestikievareineen, kartanoineen ja kesähuiloinneen sekä monenlaisia maisemia kirjojen tapahtumien taustaksi. Suurimmaksi syyksi Espoon vähäiseen esiintymiseen kirjailijoiden teoksissa on arveltu sitä, että espoolaiskirjailijoiden, kuten niin monien muidenkin espoolaisten, juuret ovat muualla kuin Espoossa. Espoo alkoi kasvaa asukasluvultaan nopeasti vasta 1950-luvun lopulla. Monet espoolaiset, myös monet espoolaiskirjailijat, ovat muualta Espooseen muuttaneita.

Muutamit kirjailijat ovat kuitenkin käyttäneet Espoota teostensa tapahtumapaikkana. Tähän kirjoitelmaan on poimittu esimerkkejä siitä, mitä ja miten Espoosta ja espoolaisista on kerrottu.

Espoo on rauhallinen paikka kirjoittaa

Artur Nylund on kirjoittanut kirjan ”Gårdagens gummor och gubbar i Esbo” (1979). Kirja kertoo 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa Espoossa asuneista 52 todellisesta henkilöstä. Espoo oli tuolloin etupäässä ruotsinkielistä maaseutua. Väestönkasvusta ja elinkeinoelämän monipuolistumisesta alkoi kuitenkin olla jo merkkejä. Kirjan henkilöt ovat maanviljelijöitä ja kalastajia tai työskentelevät mm. rusthollissa, sahalla, taidetakomossa ja elintarvikkeita Helsinkiin kuljettavassa yrityksessä. Ehkä tunnetuin tarina liittyy

Turusta Espooseen muuttaneeseen Emil Halmeseen, joka perusti nykyään jo yli sata vuotta toimineen leipomon Kauklahteen radanvarteen. Nylundin kuvaamaan aikaan Espooseen alkoi maatalouden oheen syntyä pienteollisuutta ja käsityöläisammattaja. Helsinkiin oli pitkä matka ja sinne lähdettiin vain tärkeästä syystä, kuten myymään elintarvikkeita. Artur Nylund on kirjojen kirjoittamisen lisäksi kerännyt Bembölen hölmöläistarinoita.

Kauklahten keskusta 4.8.2002

Helsingistä on muuttanut Espooseen monia kirjailijoita. **Aaro Vakkuri**, **Arto Paasilinna** ja **Tuija Lehtinen** ovat maininneet Espoon rauhalliseksi paikaksi kirjoittaa, mutteivät juuri kirjojensa kohteeksi. Paasilinna vertasi Espoota sähköistettyyn metsään, jossa on puhelin, faksi, postilaatikko ja roskakorit eli kaikki, mitä kirjailija tarvitsee. Kirjassaan ”Yhdeksän unelmaa” (2002) Paasilinna kuvailee elämää pientaloyhtiössä, jossa kaikki asukkaat touhuavat innoissaan piholla omenapuiden ja ruusunpölkien kimpussa. Tuija Lehtinen valitteli, että monikeskuisessa Espoossa ei voi tavata kollegoja sattumalta iltakävelyllä. Kun lähdettiin kaupunkiin, lähdettiin Helsinkiin.

Eeva Kilpi muutti Helsingistä 1960-luvun Tapiolaan ja arveli pian, että Tapiolan asukas ei voi olla kiintymättä luontoon. Karjalan muistot tulivat hänelle Tapiolassa mieleen. Idylli sai kolhun, kun virkistysalue vaihtui jäähalliin. Kuin ruotsinlaiva olisi ajanut karille ikkunan edessä, kuvaa Kilpi uutta näkymää. Sekä Kilpi että Vakkuri ovat huomanneet, että heidän Espoossa syntyneet lapsensa kokevat Espoon kotikaupungikseen selvemmin kuin he itse.

Tapiolan Leimuniitty Mäntytornista 17.10.2003

Turun yliopiston äidinkielen professori **Katri Karasma** (ent. Sarmavuori) on toiminut pitkään Espoon kirjailijoiden puheenjohtajana ja hän on toimittanut useita espoolaiskirjailijoista kertovia kirjoja. Karasma on harvoja Espoossa syntyneitä kirjailijoita. Hän vietti lapsuutensa Lintuvaarassa. Hänen vanha kotitalonsa on purettu ja tilalle on rakennettu kerrostalo. Hän on siis Kilven tapaan kokenut kotiseutunsa muuttumisen rakennetumpaan suuntaan. Hän ei sure muutosta samalla tavoin kuin Kilpi. Karasma on kääntänyt muutoksen inspiraationsa lähteeksi.

Lintuvaara 31.7.2002

Espoon murros lasten ja nuorten näkökulmasta

Muutama kirjailija on kuvaillut Espoota lapsen näkökulmasta ilmeisesti omien muistojensa pohjalta. **Ilkka Kylävaara** kertoo (1989) ”Tapiola”-kirjassaan nallepolkulaisten ja karhutieläisten välisistä yhteenotoista varhaisessa Tapiolassa. Sopuisammin nuoriso tapaili Kino Tapiolan ja Valion Baarin kulmilla. Välillä ajettiin vihreällä bussilla Helsinkiin eli kaupunkiin. Kun taas mentiin maalle, mentiin kesämökille. Espoo oli jotain siltä väliltä. Helsingistä muuttaneella Helsinki vastasi mielikuvaa kaupungista ja Espoo ei oikein istunut tähän mielikuvaan. Nopeasti kasvava Tapiola oli Tapiola ja muu Espoo jatkui sen ulkopuolella Espoona. Kylävaara kertoo:

”Tapiola! tuntui viileä ilma sanovan. Se oli hieno asia. Vaikka Vaaskivet olivat muuttaneet tänne jo vuosi sitten niin yhä se oli hieno asia. Tänne tuli vihreä bussi ja täällä oli ilmaa ja vihreää. Puutarhakaupunki, sanottiin. Ilari käsitti jotenkin vanhempiensa puheesta että tämä ei ollut Helsinkiä mutta käytännössä oli kuitenkin. Jotenkin ei saanut ajatelle että ei oltaisi Helsingissä. Kesällä maalla oli eri juttu, silloin oltiin maalla...”(s.10)

Kim Weckström puolestaan kuvailee kirjassaan ”Sista sommaren” (1996) nuorten elämää Haukilahdessa eli Gedassa. Kirja kertoo pääasiassa kesästä 1970, mutta välillä muistellaan vanhempiakin aikoja, sillä kirjan kertojan perhe muutti Haukilahteen v. 1961. Kirjan Haukilahdessa oli vielä peltoja ja kesämökkejä. Vanhat haukilahtelaiset asuivat omakotitaloissa ja kunnostetuissa kesämökeissä. Tulokkaita varten nousi sinne tänne rivitaloja. Weckström kuvaa myös Kylävaaran tapaan Helsingistä eli kaupungista Espooseen muuttaneiden pohdintaa siitä, minkälaiseen paikkaan on muutettu. Tätä pohdintaa tekivät myös muuttaneiden sukulaiset ja tuttavat. Espooseen muuttaneita pidettiin maalle muuttaneina. Weckström kertoo:

”Isän mukaan isoisästä tuli hankala kun se joutui eläkkeelle. Se oli rähjänyt kun me muutettiin Herttoniemeen, koska se ei ollut säädyn mukaista. Oli kiusallista selittää että poika asuu esikaupungissa. Se metelöi vielä enemmän silloin kun me muutettiin Gedaan. Eihän sitä voi asua maalla keskellä jotain peltoa. Sitä paitsi se ei voinut uskoa lähiöasuntojen arvonnousuun pitemmän päälle. Kuka haluaa sijoittaa rahaa valkoisiin rumiin laatikoihin seudulla joka on täynnä köyhälistön ränsistyneitä kesämökkejä?”(s.110)

Haukilahden muuttuminen vähitellen kaupunkimaisemmaksi näkyi paitsi maisemassa myös ihmisten välisessä kanssakäymisessä. Ei enää tunnettu kaikkia. Kaupungille tyypillisempi anonymiteetti kasvoi. Kaupunginosan kasvua vauhditti erityisesti Jorvaksentien kehittyminen mm. uuden Lauttasaaren sillan myötä. Bussiliikenne vilkastui. Vanhat tutut kuljettajat vaihtuivat uusiin muualta tulleisiin kuljettajiin. Weckström kertoo:

”Bussiaikataulu joka oli aiemmin ollut pieni valkoinen lappu muuttui monisivuiseksi ja käsittämättömäksi, täynnä tähtiä ja ristejä lähtöaikojen kohdalla jotka kertoi minä päivinä ja pyhinä aikataulu piti paikkansa ja milloin ei. Kaikki meidän nimeltä tuntemat vanhat kuskit katosi yksi toisensa jälkeen. Ne oli aina pukeutuneet sinisiin bussikuskintakkeihin ja piti päässä koppalakkia, jossa oli bussiyhtiön kokardi...Uudet dösäkuskit oli nuoria ja puhui junttimurretta, ajoi paljaspäisinä villapuseroissa ja lyhyissä popliinitakeissa. Ne ei antaneet meidän matkustaa ilmaiseksi eikä istua konekopan päällä.”(s.59)

Haukilahden Haikaranpesästä Matinkylään päin
14.5.2008

Weckströmin kirjasta käy hyvin ilmi kaupungistumisen tuoma valtava muutos yhdessä Espoon osassa. Muutoksia tuli paitsi maisemaan myös sosiaaliseen kanssakäymiseen. Murroksen aikana alueella asuvat kokevat muutoksia, jotka vaihtelevat myönteisistä kielteisiiin kokijan omista taustoista ja toiveista riippuen. Myöhemmin alueelle saapuvat eivät välttämättä tiedä menneestä myllerryksestä mitään. Onneksi näistä vaiheista on kirjoitettu ajankuvaa.

Sami Etelälahti on syntynyt Espoossa. Muutettuaan Helsinkiin hän kirjoitti lapsuutensa maisemiin Espooseen sijoittuvan esikoisteoksensa ”Piilopolku” (1998). Piilopolku -niminen katu sijaitsee Pohjois-Tapiolassa. Kirjassa pieni poika tutustuu läheisiin pihoihin, kouluihin, kerrostaloihin ja metsään sekä silloin vielä olemassa olevaan Mankkaan kaatopaikkaan. Piilopolulla elettiin tavallista kaupunkilaisen elämää. Etelälahti arvelee lapsuutensa Tapiolassa olleen osana hyvän itsetunnon kehittymisessä ja myönteisessä suhtautumisessa luontoon.

Lehtolainen kirjoittaa paikoista, jotka hän tuntee

Leena Lehtolainen on kirjoittanut eniten kirjoja, joiden tapahtumia sijoittuu Espooseen. Hän on sanonut kirjoittavansa mieluiten paikoista, jotka hän tuntee. Lehtolainen on asunut Espoon Hakalehdossa ja Pisassa. Nämä paikat ja lähes koko Espoon alue esiintyvät hänen kirjoissaan. Noin kymmenen vuoden aikana Lehtolainen kirjoitti seitsemän Maria Kallio –dekkaria, joiden tapahtumat sijoittuvat eri puolille Espoota; eniten kuitenkin etelään ja Keski-Espooseen. Henttaa esiintyy lähes kaikissa kirjoissa johtuen siitä, että Maria Kallion perhe asui siellä. Tapiola, Kuitinmäki, Soukka, Nöykkiö, Kauklahti, Leppävaara, ja Espoon keskus esiintyvät myös monissa kirjoissa. Sekä tietysti Kilo, jossa poliisilaitos sijaitsee. Maria Kallio –dekkarit kertovat lähinnä 1990-luvun Espoosta.

Kirjassa ”Harmin paikka” (1994) Lehtolainen vertailee Helsinkiä ja Tapiolaa. Helsinki veti värikkäämpänä pitemmän korren. Tapiolassa oli kylätunnelmaa. Kaikki

olivat käyneet samaa koulua ja pelanneet samassa joukkueessa. Eikä Tapiolan puutarhakaupunkimaisuuskaan ilmennyt kauppakeskuksen alueella. Lisää luontoa menetettiin Länsiväylää laajennettaessa. Lehtolaisen kirjoissa Espoon kulttuuritapahtumat sijoittuvat ennen kaikkea Tapiolaan.

Tapiolaa Mäntytorresta 17.10.2003

Tapiolaa huonomman kohtelun Lehtolaisen kirjoissa saa Espoon keskus. Kirjassa ”Tappava Säde” (1999) Espoon keskus tuomitaan rumaksi ja kaupungin keskustan irvikuvaksi. Kirjassa ”Ennen lähtöä” (2000) romaanihahmo Maria Kallio ihmettelee kotikaupunkinsa kaksikasvoisuutta: maalaismaiseman keskelle nousseiden elementtitalojen takaa alkaa lähes koskemattomalta näyttävä metsä. Lehtolaisen kirjoissa Espoon keskuksen ja Suvelan lisäksi Matinkylä, Leppävaara ja osittain Tapiola edustavat tiiviin rakentamisen alueita ja Lippajärvi, Nöykkiö, Haukilahti ja Westend väljempää pientaloaluetta.

Espoon keskus 25.9.2003

Lehtolaisen kirjat kertovat espoolaisista joitakin oleellisia piirteitä. Ensinnäkin tapiolalaiset viihtyvät hyvin puutarhakaupunginosassaan, Niinpä he eivät muuta helposti kotoaan, vaan asuvat siellä niin pitkään kuin mahdollista. Tapiolassa asuukin paljon eläkeläisiä.

Espoon monikeskuksisuus pakottaa ihmiset liikkumaan paljon ja usein henkilöautolla. Kirjassa "Kuolemanspiraali" (1997) kuljetetaan lapsia harrastuksiin autolla ja myös kauppareissut tehtiin usein autolla. Espoolaiset kuvataan innokkaiksi autoilijoiksi. Kirjassa "Veren vimma" (2003) Maria Kallio tarkkaili Ison Omenan ostoskeskuksessa ihmisvilinää ja teki havaintoja:

"Jäin siemailemaan kahviani hitaasti ja katselin ohikulkijoita. Keski-ikäisillä naisilla oli kiire: perhe odotti ruokaa tai jumpparyhmä alkaisi pian. Nuoret liikkuvat laumoina, aikuiset miehet yksin. Somalinaiset olivat usein kolmittain ja heillä oli mukanaan liuta lapsia. ... Maailma ostoskeskuksen valojen ulkopuolella oli pimeä." (s.158)

Iso Omena 19.8.2002

Vaikka Maria Kallio kokikin itsensä ulkopuoliseksi ostoskeskusmiljöössä, se kuvattiin kirjassa kuitenkin yhdeksi ihmisten kohtaamispaikaksi, ns. kolmanneksi paikaksi. Kuten Tuija Lehtinen valitti, Espoossa ei juuri tavata tuttuja iltakävelyllä kaupungilla, mutta uusiksi kohtaamispaikoiksi ovat tulleet ostoskeskukset, jotka tavoittaa muutenkin kuin henkilöautolla.

Kirjassa toisensa jälkeen Lehtolainen kuvaa Espoon luonnonolosuhteiden muutosta. Jo ensimmäisessä Espooseen sijoittuneessa Maria Kallio –kirjassa "Harmin paikka" Espoo ajautuu luonnon kanssa törmäykseen. Eeva Kilven tapaan Lehtolainenkin huomauttaa romaanihenkilöidensä kautta ruohokentän loppumisesta yhtäkkiä jäähallin seinään LänsiAutoAreenan ilmestyttyä maisemaan. Toinen rakennetun Espoon ja luonnon törmäyskohta esiintyy useissa Maria Kallio -kirjoissa. Vaikea kehä kakkosen sijoittaminen valmiin asutuksen sekaan ja keskuspuiston reunamille muutti maisemaa mm. Maria Kallion kotipaikalla, Henttaalla. Rakennustyöt kestivät vuosia ja peltomaisemat hävisivät iäksi. Lehtolainen palaa usein tähän kehä kakkosen työmaiden ja pelto- sekä metsämaisemien vastakohtaisuuteen. Kirjassaan "Kuoleman spiraali" Lehtolainen kertoo Maria Kallion suulla:

"Olimme asuneet toista vuotta Vähä-Henttaalla Antin työkaverin vanhemmilta vuokratussa rapistuneessa puutalossa. Idänpuoleisista ikkunoista levisi näkyvä viljapelloille, jotka juuri olivat nousseet oraalle. Elimme Suomen toiseksi suurimmassa kaupungissa ja silti melkein kuin maalla, hankalien bussiyhteyksien päässä ja kaukana kaupoista. Olimme kiintyneet taloon ja sen rehottavaan pihamaahan aivan liikaa, sillä vaikka vuokrasopimus oli tehty viideksi vuodeksi, rauhamme rikkosi pian pellon toiselle puolelle rakennettava Kehä II, jota varsinkin Antti murehti kovasti" (s.76)

Kehä II 31.7.2002

Kirjassaan "Tuulen puolella" (1998) Lehtolainen kertoo Maria Kallion suulla:

"Vasta Ison-Henttaantietä kävellessäni aloin lopullisesti rauhoittua. Pelloilla vuorotteli ruskea ja kellanvihreä, varpusparvi tyhjensi pihlajaa marjoista. Mutta idyllin rikkoi Kehä kakkosen työmaalta kuuluva taukoamaton piikkauskoneen ääni. Sitten räjäytettiin ja pölypilvi levisi pellolle kuin marsilaisten myrkkyytieteiselokuvassa."(s.232-233)

Kaikissa seitsemässä Lehtolaisen kirjassa on kauniita luontokuvauksia ja toisaalta kohtia, joista ilmenee väestöltään jatkuvasti kasvavan kunnan vaikeudet löytää tasapaino luonnon säilymisen ja uudisrakentamisen välillä. Tämä on espoolainen ongelma erityisesti siksi, että Espooseen muuttavat usein tavoittelevat juuri kauniin luonnon läheisyydestä löytyvää asuinpaikkaa. Lehtolaisen dekkarissa "Ennen lähtöä" kuvitteellinen rikostarina kietoutuu suunnitelmaan rakentaa asuntoja jopa luonnonsuojelualueelle. Luonnon säilyttämisen vaikeus kasvavassa kaupungissa lienee Lehtolaisen tärkein kuvauskohde itse dekkaritarinoiden ohella. Lehtolainen tuo kirjoissaan usein esille myös naisasiaa, kuten dekkarissa "Luminainen" (2000), mutta siinäkin luonto tulee tärkeässä osassa mukaan liikuttaessa rauhallisessa maisemassa Nuuksion kansallispuiston tuntumassa.

Nuuksion Pitkäjärvi ja tie Nuuksioon 30.11.2002

Kaitalampi 19.8.2002

Kirjat vievät lukijan matkalle

Kun kirjailija sijoittaa tarinansa johonkin olemassa olevaan paikkaan, hän tarjoaa lukijalle mahdollisuuden tutustua tarinan myötä kyseiseen paikkaan. Joskus kirjat innostavat lukijoita jopa matkustamaan paikan päälle näkemään kuvitteellisten tapahtumien paikat omin silmin. Toisaalta kirjat voivat myös viedä lukijan matkalle paikalliseen historiaan. Monet edellä mainituista kirjoista on käännetty vieraille kielille. Kirjojen antama kuva Espoosta leviää siten Suomen rajojen ulkopuolellekin. Kirjoista välittyy Espoon nopean kasvun tuomia ongelmia, kun ympäristöt ja maisemat muuttuvat eikä muutos aina miellytä muutoksen keskellä eläviä. Toisaalta ne jotka tulevat paikalle vasta muutoksen jälkeen, saattavat olla näkemäänsä tyytyväisiä. Lukijoilla ja katsojilla on omat taustansa ja omat subjektiiviset mielikuvansa ja toiveensa. Monen espoolaiskirjailijan toiveena tuntui olevan se, että Espoon kasvaessa vanhoja kulttuurimaisemia ja luonnon valittuja osia säilytetään varmistamassa kunnan rakenteen monimuotoisuutta ja vahvistamassa kuntalaisten identiteettiä. Oman kunnan maisemiin sijoittuvat tarinat vaikuttavat myös kuntalaisten identiteetin vahvistumiseen ja lisäksi ne tarjoavat ulkopuolisillekin mahdollisuuden tutustua kuntaan.

Albergan kartano 1.12.2003

Leppävaaran Alberganesplanadi 19.8.2003

Kirjoitelma perustuu Helsingin yliopiston Geotieteiden ja maantieteen laitokselle tehtyyn lisensiaattitutkielmaan ja siinä käytettyihin lähteisiin. Tutkimuksen aiheena oli kaupunki ja yhtenä kohteena Espoo, jonka kaupungistumista tutkittiin useilla menetelmillä. Yhtenä menetelmänä oli kirjallisuustutkimus, josta edellä on pieni näyte.

Kirjoitelman lähteet

Etelälähti, Sami (1998). Piilopolku. 155 s. Kirjapaja Oy. Helsinki.

Helme, Heidi, 1/2006, 8. Tutustu Espooseen kaunokirjallisuuden välityksellä. Wieteri, Espoon kaupungin henkilöstölehti.

Järvisalo, Anita. 3/2005, 19. Piilopolku 70-luvun Tapiolassa. EE-mail, espooalaisten oma lehti. Espoon kaupungin julkaisu.

Kiviranta-Manninen, Sirkka. (2012) Kaupunki on jatkokertomus. Onko Espoon tarinasta kaupungiksi? 318 s. Licensiaattitutkielma. Helsingin yliopisto. Geotieteiden ja maantieteen laitos. Kumpula. Helsinki.

Kylävaara, Ilkka (1989). Tapiola 191 s. Gummerus kirjapaino Oy. Jyväskylä. 2.painos.

Lehtolainen, Leena (2000). Harmin paikka. 244 s. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä. 1. painos 1994. 5. painos.

Lehtolainen, Leena (2000). Luminainen. 352 s. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä. 1. painos 1996. 5. painos.

Lehtolainen, Leena (2000). Kuolemanspiraali. 359 s. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä. 1. painos 1997. 4. painos.

Lehtolainen, Leena (1998). Tuulen puolella. 349 s. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä. 2. painos.

Lehtolainen, Leena (2002). Tappava säde. 293 s. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Nørhaven Paperback a/s. Viborg. Tanska. 1. painos 1999. 5. painos.

Lehtolainen, Leena (2002). Ennen lähtöä. 376 s. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Nørhaven Paperback a/s. Viborg. Tanska. 1. painos 2000. 5. painos.

Lehtolainen, Leena (2003). Veren vimma. 313 s. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Karisto Oy:n kirjapaino. Hämeenlinna.

Nylund, Artur (1979). Gårdagens gummor och gubbar i Esbo. 103 s. Oy Alfaset Ab. Vaasa.

Paasilinna, Arto (2002). Yhdeksän unelmaa. 258 s. WSOY. Helsinki

Sarmavuori, Katri (toim. 1997). Kuninkaantien kaupunki – Espoon kirjailijoiden antologia. 272 s. Otava. Keuruu.

Sarmavuori, Katri (toim. 1999). Albergan aarteet – Espoon kirjailijoiden vaiheet ja teokset. 94 s. Otava. Keuruu.

Sarmavuori, Katri (toim. 2000). Ja sitten me kirjoitettiin... - kirjailijana Espoossa. 224 s. Otava. Keuruu.

Weckström, Kim (1997). Viimeinen kesä. 406 s. Suom. Petri Aalto. Sista sommaren (1996). Tammi. Helsinki.

Esbo och författare från Esbo

Esbos areal har sedan 1600-talet varit i samma storlek som idag, men först på 1950-talet började folkmängden öka snabbt och urbaniseringen i landskommunen Esbo tog fart. Människorna som flyttade till Esbo behövde bostäder, daghem och skolor. Fler vägar byggdes. Tillväxten av den byggda arealen minskade å sin sida de obebyggda gröna områdena. Många äldre Esbobor grämde sig över de stora förändringarna i miljön. Å andra sidan flyttade nykomlingarna förnöjt in i en miljö vars tidigare skeden de inte hade egna erfarenheter av. Samma landskap kan väcka mycket olika känslor. Många som flyttar till Esbo vill bo nära naturen men samtidigt i en stadslik omgivning. Då bebyggelsen växer är denna önskan allt svårare att uppfylla.

Brytningen som går hand i hand med Esbos snabba tillväxt beskrivs i många böcker, vars berättelser utspelar sig i Esbo. Dock har endast ett fåtal författare från Esbo skrivit om Esbo. Detta tros bero på att i likhet till andra Esbobor har också många av författarna flyttat till Esbo från andra håll och har sina rötter någon annanstans. Esbo har konstaterats vara en bra plats att skriva på, men inte att skriva om. Flest berättelser som utspelar sig i Esbo förekommer i Leena Lehtolainens deckarserie Maria Kallio, där 1990-talets Esbo beskrivs. Om Esbo berättar också bl.a. Artur Nylund som skriver om tiden som landskommun, Ilkka Kylävaara som berättar om det tidiga Hagalund och Kim Weckström som beskriver hur Gäddvik växer till stadsdel.

Julkaisun jakelu ja yhteystiedot:

Espoon kaupunki, Kaupunkitieto
PL 631, 02070 ESPOON KAUPUNKI
puh. 09 816 22313
www.espoo.fi/tieto
ISSN 1239-9752

Lisätietoja / teksti ja kuvat:

Sirkka Kiviranta-Manninen
sirkkakivirantamanninen@gmail.com